

Contribution ID: 122

Tür: Oral Presentation

Anlayan Bir Yapay Zeka Olanaklı mı?

18 Aralık 2024 Çarşamba 16:40 (30 dakika)

Yapay zeka (YZ) ve onun altında yatan derin öğrenme modelleri, günümüzde birçok alanda insan başarımlarını aşan sonuçlar elde etmektedir. Ancak bu teknolojilerin başarılı sonuçlar üretirken gerçekten “anlayıp anlamadığı” sorusu, felsefi ve bilimsel bir tartışma konusu olarak önemini korumaktadır. Bu konuşmada, dil işleme temelli derin öğrenme modellerinin işlevlerini değerlendirirken, onların ne yaptıklarını anlamadan işlem yaptıkları savını ele alacağız.

Bu bağlamda öncelikle, Rosenthal’ın üst düzey bilinç anlayışı çerçevesinde YZ’nin bilinç ve anlamdan yoksun olduğu savını inceleyeceğiz. Rosenthal, bilinçli deneyimlerin üst düzey bilişsel işlemlere dayanarak oluştuğunu savunur. Bu kapsamda, bir yapay zeka sisteminin belirli görevleri yerine getirebilmesinin ötesinde üst düzey bilişsel süreçler taşıyıp taşımadığını tartışacağız. YZ’nin şimdilik insan benzeri bilinç deneyiminden yoksun olarak, sadece matematiksel ve istatistiksel işlemler gerçekleştirdiği ve bu işlemleri “anlamadan” yaptığı sonucuna varacağız.

Ardından, Penrose’nun hesaplamanın anlama ve kavramadan farklı olduğunu vurgulayan yaklaşımını değerlendireceğiz. Penrose, bilinç ve anlama süreçlerinin sadece hesaplamaya indirgenemeyeceğini savunur. Bu yaklaşımdan hareketle, YZ’nin bilgi işleme yeteneklerinin sınırlılıklarını ve bu sınırların anlama yetisinin üzerindeki etkilerini irdeleneceğiz. YZ’nin, verileri işleyip model oluşturma yeteneğinde olmasına karşın, bu işlemleri anlamlı bir deneyime dönüştüremediği sonucuna varacağız.

Sonuç olarak, YZ teknolojilerinin eldeki yeteneklerinin, anlamadan işlem yaptıkları yönündeki görüşü desteklediğini öne süreceğiz. Böylelikle, gelecekteki YZ araştırmalarının bilinç ve anlama üzerine daha derinlemesine odaklanabilmesinin koşullarını serimleyeceğiz. YZ’nin potansiyel ve sınırlarını değerlendirerek, bu sınırların aşılma olanaklarını değerlendirerek konuşmamızı tamamlayacağız.

Anahtar Sözcükler: Yapay Zeka, Üst Düzey Bilinç, Hesaplama, Anlama, Kavrama

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Philosophy / Felsefe

E-mail / E-posta

ozguc@istanbul.edu.tr

Institution / Affiliation / Kurum

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü

Country / Ülke

Türkiye

ORCID ID

0000-0001-7223-0356

Başlıca yazarlar:: Özgüç Güven (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Özgüç Güven (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 2.6 (Day 1)

Track Classification: Congist'24: Theoretical Foundations